

نکات و سؤالات درس هفتم **کانال تخصصی تاریخ من**

تهیه و تنظیم: حسن نظری

چه عاملی باعث شد انگلیسی ها در ایران یکه تاز میدان شوند؟

در سال ۱۹۱۷ م در روسیه یک انقلاب درگرفت و طی آن نظام پادشاهی برجیده شد و کمونیست ها روی کار آمدند. آن ها که سرگرم جنگ داخلی بودند، نیروهای خود را از دیگر کشورها بیرون کشیدند. با خروج نیروهای روسیه از ایران، انگلیسی ها در عرصه سیاست ایران بی رقیب ماندند و نفوذ خود را در سراسر کشور گسترش دادند.

با خروج نیروی روسیه از ایران، سیاست انگلیسی ها چه تغییری پیدا کرد؟

تا قبل از خروج روس ها، سیاست انگلستان جلوگیری از تشکیل یک حکومت قدرتمند مرکزی بود. زیرا ممکن بود این حکومت به سوی روس ها گرایش پیدا کند. اما وقتی روس ها عرصه را خالی کردند، انگلیسی ها درصد برآمدند یک حکومت مرکزی قدرتمند ولی دست نشانده در ایران تشکیل دهند. این حکومت حافظ منافع انگلیسی ها در ایران می شد.

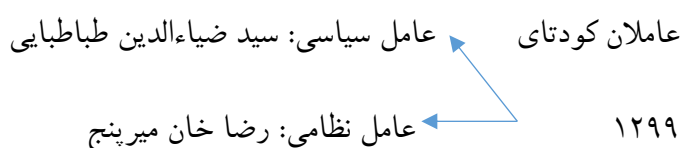
قرارداد ۱۹۱۹ بین چه کسانی و با چه هدفی بسته شد؟ چه سرانجامی داشت؟

این قرارداد با نام دیگر « وثوق الدوله - کاکس » در سال ۱۹۱۹ م بین وثوق الدوله، نخست وزیر ایران و سرِ پرسی کاکس، وزیر مختار انگلیس، بسته شد. طی این قرارداد ایران از لحاظ مالی، سیاسی و نظامی به طور کامل تحت نفوذ انگلستان قرار می گرفت. این قرارداد با مخالفت مردم و علما روبرو شد و با تلاش آیت الله مدرس، اجرای آن متوقف شد.

هدف انگلستان از اجرای کودتای ۱۲۹۹ چه بود؟

شکست انگلیس در اجرای قرارداد ۱۹۱۹ و همچنین نفرت تاریخی مردم ایران از انگلیس، آن‌ها را وادار کرد به جای دخالت مستقیم، روش مداخله غیر مستقیم را پیش بگیرند. لذا با انجام کودتای ۱۲۹۹ در پی آن بودند یک حکومت دست‌نشانده و مطیع روی کار آورند و از طریق آن اعمال نفوذ کنند.

عاملان کودتای ۱۲۹۹ چه کسانی بودند؟

چگونگی اجرای کودتای ۱۲۹۹ را توضیح دهید.

در اسفند ۱۲۹۹ هجری شمسی نیروهای نظامی قزاق به سرکردگی رضا خان میرپنج به سمت تهران حرکت کردند. تهران بدون هیچ مقاومتی تسلیم شد و نیروهای قزاق امور را در دست گرفتند. سید ضیاءالدین طباطبایی نزد احمدشاه قاجار رفت و رسماً کابینه خود را با کسب مقام نخست وزیری تشکیل داد.

رضا خان چه شخصیتی داشت؟

رضا خان فردی نظامی، سخت‌گیر و پرتلاش بود. وی پس از انجام کودتا و فتح مصالحت آمیز تهران، بسیاری از امور را در دست گرفت. در ماه‌های بعدی با سید ضیاء دچار اختلاف شد و او را وادار کرد که وزارت جنگ را بر عهده او بگذارد. سید ضیاء هم ناچار به پذیرش شد. دولت انگلستان هم جانب رضا خان را گرفت. زیرا او را جایگزین مناسبی برای شاهان سست اراده قاجار می‌دانستند.